

Zadatak 201 (Vlado, maturant)

Ako je $a \geq 0$, za koji a izraz $\frac{1-a}{1+a}$ ima najveću vrijednost?

Rješenje 201

Ponovimo!

Među razlomcima jednakih brojnika najveći je onaj koji ima najmanji nazivnik.

$$x < y < z \Rightarrow \frac{b}{x} > \frac{b}{y} > \frac{b}{z}.$$

Među razlomcima jednakih nazivnika najveći je onaj koji ima najveći brojnik.

$$x > y > z \Rightarrow \frac{x}{n} > \frac{y}{n} > \frac{z}{n}.$$

Budući da je $a \geq 0$, za razlomak $\frac{1-a}{1+a}$ vrijedi:

- brojnik, razlika $1 - a$ je najveća kada je umanjitelj a najmanji, tj. $a = 0$
- nazivnik, zbroj $1 + a$ je najmanji kada je pribrojnik a najmanji, tj. $a = 0$.

Razlomak $\frac{1-a}{1+a}$ ima najveću vrijednost za $a = 0$ i ona iznosi:

$$\frac{1-a}{1+a} = \frac{1-0}{1+0} = \frac{1}{1} = 1.$$

Vježba 201

Ako je $a \geq 0$, za koji a izraz $\frac{2-a}{2+a}$ ima najveću vrijednost?

Rezultat: $a = 0$.

Zadatak 202 (Mia, gimnazija)

Izračunaj vrijednost razlomka $\frac{x+2 \cdot y}{x-2 \cdot y}$, ako je $x^2 + 4 \cdot y^2 = 5 \cdot x \cdot y$ i $0 < x < y$.

Rješenje 202

Ponovimo!

$$(a+b)^2 = a^2 + 2 \cdot a \cdot b + b^2, \quad (a-b)^2 = a^2 - 2 \cdot a \cdot b + b^2, \quad \left(\frac{a}{b}\right)^n = \frac{a^n}{b^n}.$$

$$\begin{aligned} \left. \begin{array}{l} x^2 + 4 \cdot y^2 = 5 \cdot x \cdot y \\ x^2 + 4 \cdot y^2 = 5 \cdot x \cdot y \end{array} \right\} &\Rightarrow \left[\begin{array}{l} \text{jednakosti pribrojimo } 4 \cdot x \cdot y \\ \text{jednakosti pribrojimo } -4 \cdot x \cdot y \end{array} \right] \Rightarrow \left. \begin{array}{l} x^2 + 4 \cdot y^2 = 5 \cdot x \cdot y / + 4 \cdot x \cdot y \\ x^2 + 4 \cdot y^2 = 5 \cdot x \cdot y / - 4 \cdot x \cdot y \end{array} \right\} \Rightarrow \\ \Rightarrow \left. \begin{array}{l} x^2 + 4 \cdot y^2 + 4 \cdot x \cdot y = 5 \cdot x \cdot y + 4 \cdot x \cdot y \\ x^2 + 4 \cdot y^2 - 4 \cdot x \cdot y = 5 \cdot x \cdot y - 4 \cdot x \cdot y \end{array} \right\} &\Rightarrow \left. \begin{array}{l} x^2 + 4 \cdot x \cdot y + 4 \cdot y^2 = 9 \cdot x \cdot y \\ x^2 - 4 \cdot x \cdot y + 4 \cdot y^2 = x \cdot y \end{array} \right\} \Rightarrow \\ \Rightarrow \left. \begin{array}{l} (x+2 \cdot y)^2 = 9 \cdot x \cdot y \\ (x-2 \cdot y)^2 = x \cdot y \end{array} \right\} &\Rightarrow \left[\begin{array}{l} \text{podijelimo} \\ \text{jednakosti} \end{array} \right] \Rightarrow \frac{(x+2 \cdot y)^2}{(x-2 \cdot y)^2} = \frac{9 \cdot x \cdot y}{x \cdot y} \Rightarrow \frac{(x+2 \cdot y)^2}{(x-2 \cdot y)^2} = \frac{9 \cdot x \cdot y}{x \cdot y} \Rightarrow \\ \Rightarrow \frac{(x+2 \cdot y)^2}{(x-2 \cdot y)^2} = 9 &\Rightarrow \left(\frac{x+2 \cdot y}{x-2 \cdot y}\right)^2 = 9 / \sqrt{\quad} \Rightarrow \frac{x+2 \cdot y}{x-2 \cdot y} = \pm \sqrt{9} \Rightarrow \frac{x+2 \cdot y}{x-2 \cdot y} = \pm 3. \end{aligned}$$

Vježba 202

Izračunaj vrijednost razlomka $\frac{x-2 \cdot y}{x+2 \cdot y}$, ako je $x^2 + 4 \cdot y^2 = 5 \cdot x \cdot y$ i $0 < x < y$.

Rezultat: $\pm \frac{1}{3}$.

Zadatak 203 (Mia, gimnazija)

Pojednostavnite: $a^4 - (a^2 - 1) \cdot [(a-1)^2 + 2 \cdot a]$.

Rješenje 203

Ponovimo!

$$(x-y)^2 = x^2 - 2 \cdot x \cdot y + y^2, \quad (x-y) \cdot (x+y) = x^2 - y^2, \quad (x^n)^m = x^{n \cdot m}.$$

$$\begin{aligned} a^4 - (a^2 - 1) \cdot [(a-1)^2 + 2 \cdot a] &= a^4 - (a^2 - 1) \cdot [a^2 - 2 \cdot a + 1 + 2 \cdot a] = \\ &= a^4 - (a^2 - 1) \cdot [a^2 - 2 \cdot a + 1 + 2 \cdot a] = a^4 - (a^2 - 1) \cdot (a^2 + 1) = a^4 - \underbrace{(a^2 - 1) \cdot (a^2 + 1)}_{\text{razlika kvadrata}} = \\ &= a^4 - \left((a^2)^2 - 1^2 \right) = a^4 - (a^4 - 1) = a^4 - a^4 + 1 = a^4 - a^4 + 1 = 1. \end{aligned}$$

Vježba 203

Pojednostavnite: $a^4 - (a^2 + 1) \cdot [(a+1)^2 - 2 \cdot (a+1)]$.

Rezultat: 1.

Zadatak 204 (Dada, gimnazija)

Rastavi na faktore: $a^2 + 10 \cdot a \cdot b - 70 \cdot b - 49$.

Rješenje 204

Ponovimo!

$$\begin{aligned} x^2 - y^2 &= (x-y) \cdot (x+y). \\ a^2 + 10 \cdot a \cdot b - 70 \cdot b - 49 &= a^2 - 49 + 10 \cdot a \cdot b - 70 \cdot b = \underbrace{(a^2 - 49)}_{\text{razlika kvadrata}} + \underbrace{(10 \cdot a \cdot b - 70 \cdot b)}_{\text{izluči se } 10 \cdot b} = \\ &= (a-7) \cdot (a+7) + 10 \cdot b \cdot (a-7) = \left[\begin{array}{l} \text{izluči se} \\ a-7 \end{array} \right] = (a-7) \cdot (a+7+10 \cdot b) = (a-7) \cdot (a+10 \cdot b+7). \end{aligned}$$

Vježba 204

Rastavi na faktore: $a^2 + 5 \cdot a \cdot b - 25 \cdot b - 25$.

Rezultat: $(a-5) \cdot (a+5 \cdot b+5)$.

Zadatak 205 (Dada, gimnazija)

Dokazati da je $\frac{a}{b} + \frac{b}{a} \geq 2$, ako je $a \cdot b > 0$.

Rješenje 205

Ponovimo!

$$(x-y)^2 = x^2 - 2 \cdot x \cdot y + y^2, \quad x^2 \geq 0 \text{ za svaki realni broj } x.$$

$$\begin{aligned} \frac{a}{b} + \frac{b}{a} \geq 2 &\Rightarrow \frac{a}{b} + \frac{b}{a} \geq 2 \quad / \cdot a \cdot b \Rightarrow a^2 + b^2 \geq 2 \cdot a \cdot b \Rightarrow a^2 + b^2 - 2 \cdot a \cdot b \geq 0 \Rightarrow \\ &\Rightarrow a^2 - 2 \cdot a \cdot b + b^2 \geq 0 \Rightarrow (a-b)^2 \geq 0. \text{ To je uvijek tačno.} \end{aligned}$$

Znak jednakosti vrijedi ako i samo ako je

$$a = b.$$

Vježba 205

Dokazati da je $x + \frac{1}{x} \geq 2$, ako je $x > 0$.

Rezultat: Dokaz analogan.

Zadatak 206 (Miro, gimnazija)

Dokazati da je $a < \frac{a+b}{2} < b$, ako je $a < b$.

Rješenje 206

Ponovimo!

$$x < y \Rightarrow x+z < y+z \text{ za svaki realni broj } z, \quad x < y \Rightarrow x \cdot z < y \cdot z, \quad z > 0.$$

$$x < y \text{ i } y < z \Rightarrow x < z \text{ tranzitivnost relacije } <, \quad \frac{x}{n} + \frac{y}{n} = \frac{x+y}{n}.$$

Budući da je $a < b$, slijedi:

$a < b$ nejednakost pomnožimo sa $\frac{1}{2}$ $a < b \quad / \cdot \frac{1}{2}$ $\frac{a}{2} < \frac{b}{2}$ nejednakosti pribrojimo $\frac{a}{2}$ $\frac{a}{2} < \frac{b}{2} \quad / + \frac{a}{2}$ $\frac{a}{2} + \frac{a}{2} < \frac{b}{2} + \frac{a}{2}$ $2 \cdot \frac{a}{2} < \frac{b+a}{2}$ $2 \cdot \frac{a}{2} < \frac{a+b}{2}$ $a < \frac{a+b}{2}$	$a < b$ nejednakost pomnožimo sa $\frac{1}{2}$ $a < b \quad / \cdot \frac{1}{2}$ $\frac{a}{2} < \frac{b}{2}$ nejednakosti pribrojimo $\frac{b}{2}$ $\frac{a}{2} < \frac{b}{2} \quad / + \frac{b}{2}$ $\frac{a}{2} + \frac{b}{2} < \frac{b}{2} + \frac{b}{2}$ $\frac{a+b}{2} < 2 \cdot \frac{b}{2}$ $\frac{a+b}{2} < 2 \cdot \frac{b}{2}$ $\frac{a+b}{2} < b$
---	---

Sada je:

$$a < \frac{a+b}{2} < b.$$

Vježba 206

Dokazati da je $1 < \frac{1+x}{2} < x$, ako je $1 < x$.

Rezultat: Dokaz analogan.

Zadatak 207 (Miro, gimnazija)

Dokazati da je $a < \frac{2 \cdot a \cdot b}{a+b} < b$, ako je $0 < a < b$.

Rješenje 207

Ponovimo!

$x < y \Rightarrow x+z < y+z$ za svaki realni broj z , $x < y \Rightarrow x \cdot z < y \cdot z$, $z > 0$.
 $x < y$ i $y < z \Rightarrow x < z$ tranzitivnost relacije $<$.

Budući da je $0 < a < b$, slijedi:

$a < b$	$a < b$
nejednakost pomnožimo sa a	nejednakost pomnožimo sa b
$a < b \cdot a$	$a < b \cdot b$
$a^2 < a \cdot b$	$a \cdot b < b^2$
nejednakosti pribrojimo $a \cdot b$	nejednakosti pribrojimo $a \cdot b$
$a^2 < a \cdot b + a \cdot b$	$a \cdot b < b^2 + a \cdot b$
$a^2 + a \cdot b < a \cdot b + a \cdot b$	$a \cdot b + a \cdot b < b^2 + a \cdot b$
$a \cdot (a+b) < 2 \cdot a \cdot b$	$2 \cdot a \cdot b < b \cdot (a+b)$
nejednakost pomnožimo sa $\frac{1}{a+b}$	nejednakost pomnožimo sa $\frac{1}{a+b}$
$a \cdot (a+b) < 2 \cdot a \cdot b \cdot \frac{1}{a+b}$	$2 \cdot a \cdot b < b \cdot (a+b) \cdot \frac{1}{a+b}$
$a < \frac{2 \cdot a \cdot b}{a+b}$	$\frac{2 \cdot a \cdot b}{a+b} < b$

Sada je:

$$a < \frac{2 \cdot a \cdot b}{a+b} < b.$$

Vježba 207

Dokazati da je $1 < \frac{2 \cdot x}{1+x} < x$, ako je $1 < x$.

Rezultat: Dokaz analogan.

Zadatak 208 (Miro, gimnazija)

Dokazati da je $a < \sqrt{a \cdot b} < b$, ako je $0 < a < b$.

Rješenje 208

Ponovimo!

$x < y \Rightarrow x \cdot z < y \cdot z$, $z > 0$, $0 < x < y \Rightarrow \sqrt{x} < \sqrt{y}$.
 $x < y$ i $y < z \Rightarrow x < z$ tranzitivnost relacije $<$.

Budući da je $0 < a < b$, slijedi:

$a < b$ nejednakost pomnožimo sa a $a < b \cdot a$ $a^2 < a \cdot b$ korjenujemo nejednakost $a^2 < a \cdot b \quad \sqrt{\quad}$ $a < \sqrt{a \cdot b}$	$a < b$ nejednakost pomnožimo sa b $a < b \cdot b$ $a \cdot b < b^2$ korjenujemo nejednakost $a \cdot b < b^2 \quad \sqrt{\quad}$ $\sqrt{a \cdot b} < b$
--	--

Sada je:

$$a < \sqrt{a \cdot b} < b.$$

Vježba 208

Dokazati da je $1 < \sqrt{x} < x$, ako je $1 < x$.

Rezultat: Dokaz analogan.

Zadatak 209 (1B, TUPŠ)

Racionaliziraj razlomak: $\sqrt{\frac{\sqrt{6} + \sqrt{2}}{3}}$.

Rješenje 209

Ponovimo!

$$\sqrt{\frac{a}{b}} = \frac{\sqrt{a}}{\sqrt{b}}, \quad \sqrt{a} \cdot \sqrt{b} = \sqrt{a \cdot b}, \quad \sqrt{a} \cdot \sqrt{a} = (\sqrt{a})^2 = a.$$

1. inačica

$$\begin{aligned} \sqrt{\frac{\sqrt{6} + \sqrt{2}}{3}} &= \frac{\sqrt{\sqrt{6} + \sqrt{2}}}{\sqrt{3}} = \left[\begin{array}{l} \text{racionalizacija} \\ \text{nazivnika} \end{array} \right] = \frac{\sqrt{\sqrt{6} + \sqrt{2}}}{\sqrt{3}} \cdot \frac{\sqrt{3}}{\sqrt{3}} = \frac{(\sqrt{\sqrt{6} + \sqrt{2}}) \cdot \sqrt{3}}{(\sqrt{3})^2} = \\ &= \frac{\sqrt{3 \cdot (\sqrt{6} + \sqrt{2})}}{3} = \frac{\sqrt{3 \cdot \sqrt{6} + 3 \cdot \sqrt{2}}}{3}. \end{aligned}$$

2. inačica

$$\sqrt{\frac{\sqrt{6} + \sqrt{2}}{3}} = \sqrt{\frac{\sqrt{6} + \sqrt{2}}{3} \cdot \frac{3}{3}} = \sqrt{\frac{(\sqrt{6} + \sqrt{2}) \cdot 3}{9}} = \sqrt{\frac{3 \cdot \sqrt{6} + 3 \cdot \sqrt{2}}{9}} = \frac{\sqrt{3 \cdot \sqrt{6} + 3 \cdot \sqrt{2}}}{\sqrt{9}} = \frac{\sqrt{3 \cdot \sqrt{6} + 3 \cdot \sqrt{2}}}{3}.$$

Vježba 209

Racionaliziraj razlomak: $\sqrt{\frac{\sqrt{3} + \sqrt{2}}{2}}$.

Rezultat: $\frac{\sqrt{2 \cdot \sqrt{3} + 2 \cdot \sqrt{2}}}{2}$.

Zadatak 210 (Mira, gimnazija)

Reduciraj: $\left(\frac{a}{a-b} - \frac{b}{a+b} + \frac{2 \cdot a \cdot b}{a^2 - b^2} \right) \cdot \left(\frac{a}{a-b} - \frac{b}{a+b} - \frac{2 \cdot a \cdot b}{a^2 - b^2} \right)$.

Rješenje 210

Ponovimo!

$$x^2 - y^2 = (x-y) \cdot (x+y) \quad , \quad (x+y)^2 = x^2 + 2 \cdot x \cdot y + y^2 \quad , \quad (x-y)^2 = x^2 - 2 \cdot x \cdot y + y^2 .$$

$$x^n \cdot y^n = (x \cdot y)^n .$$

$$\begin{aligned} & \left(\frac{a}{a-b} - \frac{b}{a+b} + \frac{2 \cdot a \cdot b}{a^2 - b^2} \right) \cdot \left(\frac{a}{a-b} - \frac{b}{a+b} - \frac{2 \cdot a \cdot b}{a^2 - b^2} \right) = \\ & = \frac{a \cdot (a+b) - b \cdot (a-b) + 2 \cdot a \cdot b}{a^2 - b^2} \cdot \frac{a \cdot (a+b) - b \cdot (a-b) - 2 \cdot a \cdot b}{a^2 - b^2} = \\ & = \frac{a^2 + a \cdot b - a \cdot b + b^2 + 2 \cdot a \cdot b}{a^2 - b^2} \cdot \frac{a^2 + a \cdot b - a \cdot b + b^2 - 2 \cdot a \cdot b}{a^2 - b^2} = \\ & = \frac{a^2 + a \cdot b - a \cdot b + b^2 + 2 \cdot a \cdot b}{a^2 - b^2} \cdot \frac{a^2 + a \cdot b - a \cdot b + b^2 - 2 \cdot a \cdot b}{a^2 - b^2} = \frac{a^2 + b^2 + 2 \cdot a \cdot b}{a^2 - b^2} \cdot \frac{a^2 + b^2 - 2 \cdot a \cdot b}{a^2 - b^2} = \\ & = \frac{a^2 + 2 \cdot a \cdot b + b^2}{a^2 - b^2} \cdot \frac{a^2 - 2 \cdot a \cdot b + b^2}{a^2 - b^2} = \frac{(a+b)^2}{a^2 - b^2} \cdot \frac{(a-b)^2}{a^2 - b^2} = \frac{(a+b)^2 \cdot (a-b)^2}{(a^2 - b^2)^2} = \\ & = \frac{((a+b) \cdot (a-b))^2}{(a^2 - b^2)^2} = \frac{(a^2 - b^2)^2}{(a^2 - b^2)^2} = \frac{(a^2 - b^2)^2}{(a^2 - b^2)^2} = 1. \end{aligned}$$

Vježba 210

Reduciraj: $\left(\frac{a}{a-b} - \frac{b}{a+b} + \frac{2 \cdot a \cdot b}{a^2 - b^2} \right) \cdot \left(\frac{a}{a-b} - \frac{b}{a+b} - \frac{2 \cdot a \cdot b}{a^2 - b^2} \right)$.

Rezultat: $\left(\frac{a+b}{a-b} \right)^2$.

Zadatak 211 (Nena, gimnazija)

Odredi $x + y$ ako je $\frac{x+a}{y-a} = \frac{x}{y}$; $y \neq 0$, $y \neq a$, $a \neq 0$.

Rješenje 211

Računamo $x + y$:

$$\begin{aligned} \frac{x+a}{y-a} = \frac{x}{y} & \Rightarrow \frac{x+a}{y-a} = \frac{x}{y} \quad / \cdot y \cdot (y-a) \Rightarrow y \cdot (x+a) = x \cdot (y-a) \Rightarrow y \cdot x + y \cdot a = x \cdot y - x \cdot a \Rightarrow \\ & \Rightarrow y \cdot x + y \cdot a = x \cdot y - x \cdot a \Rightarrow y \cdot a = -x \cdot a \Rightarrow x \cdot a + y \cdot a = 0 \Rightarrow x \cdot a + y \cdot a = 0 \quad / : a \Rightarrow x + y = 0. \end{aligned}$$

Vježba 211

Odredi $x + y$ ako je $\frac{x+1}{y-1} = \frac{x}{y}$; $y \neq 0$, $y \neq 1$.

Rezultat: 0.

Zadatak 212 (Vinko, srednja škola)

Pojednostavnite: $\frac{(-4 \cdot a)^3 \cdot 2 \cdot a^2}{(8 \cdot a^2)^2}$.

Rješenje 212

Ponovimo!

$$(-a)^{2 \cdot n + 1} = -a^{2 \cdot n + 1}, \quad a^1 = a, \quad (a^n)^m = a^{n \cdot m}, \quad a^n \cdot a^m = a^{n+m},$$

$$\frac{a^n}{a^m} = a^{n-m}.$$

$$\begin{aligned} \frac{(-4 \cdot a)^3 \cdot 2 \cdot a^2}{(8 \cdot a^2)^2} &= \frac{(-4^1 \cdot a^1)^3 \cdot 2 \cdot a^2}{(8^1 \cdot a^2)^2} = \frac{-4^3 \cdot a^3 \cdot 2 \cdot a^2}{8^2 \cdot a^4} = \frac{-(2^2)^3 \cdot a^3 \cdot 2 \cdot a^2}{(2^3)^2 \cdot a^4} = \frac{-2^6 \cdot a^3 \cdot 2 \cdot a^2}{2^6 \cdot a^4} = \\ &= \frac{-2^6 \cdot a^3 \cdot 2 \cdot a^2}{2^6 \cdot a^4} = \frac{-2^6 \cdot 2 \cdot a^5}{2^6 \cdot a^4} = \frac{-2^6 \cdot 2 \cdot a^5}{2^6 \cdot a^4} = \frac{-2 \cdot a^5}{a^4} = -2 \cdot a^{5-4} = -2 \cdot a^1 = -2 \cdot a. \end{aligned}$$

Vježba 212

Pojednostavnite: $\frac{(4 \cdot a)^3 \cdot a^2}{(8 \cdot a^2)^2}$.

Rezultat: a.**Zadatak 213 (Zaljubljena ☺, gimnazija)**

Pojednostavnite: $\left(\frac{1}{a^2 + b^2 + 2 \cdot a \cdot b} - \frac{1}{b^2 - a^2} \right) : \frac{4 \cdot a \cdot b}{a^2 - b^2}$.

Rješenje 213

Ponovimo!

$$(a+b)^2 = a^2 + 2 \cdot a \cdot b + b^2, \quad a^2 - b^2 = (a-b) \cdot (a+b).$$

$$\begin{aligned} \left(\frac{1}{a^2 + b^2 + 2 \cdot a \cdot b} - \frac{1}{b^2 - a^2} \right) : \frac{4 \cdot a \cdot b}{a^2 - b^2} &= \left(\frac{1}{a^2 + 2 \cdot a \cdot b + b^2} - \frac{1}{-(a^2 - b^2)} \right) \cdot \frac{a^2 - b^2}{4 \cdot a \cdot b} = \\ &= \left(\frac{1}{(a+b)^2} + \frac{1}{a^2 - b^2} \right) \cdot \frac{a^2 - b^2}{4 \cdot a \cdot b} = \left(\frac{1}{(a+b) \cdot (a+b)} + \frac{1}{(a-b) \cdot (a+b)} \right) \cdot \frac{(a-b) \cdot (a+b)}{4 \cdot a \cdot b} = \\ &= \frac{a-b+a+b}{(a+b) \cdot (a+b) \cdot (a-b)} \cdot \frac{(a-b) \cdot (a+b)}{4 \cdot a \cdot b} = \frac{a-b+a+b}{(a+b) \cdot (a+b) \cdot (a-b)} \cdot \frac{(a-b) \cdot (a+b)}{4 \cdot a \cdot b} = \\ &= \frac{2 \cdot a}{(a+b) \cdot (a+b) \cdot (a-b)} \cdot \frac{(a-b) \cdot (a+b)}{4 \cdot a \cdot b} = \frac{2 \cdot a}{(a+b) \cdot (a+b) \cdot (a-b)} \cdot \frac{(a-b) \cdot (a+b)}{4 \cdot a \cdot b} = \\ &= \frac{2}{(a+b)} \cdot \frac{1}{4 \cdot b} = \frac{2}{(a+b)} \cdot \frac{1}{4 \cdot b} = \frac{1}{(a+b)} \cdot \frac{1}{2 \cdot b} = \frac{1}{2 \cdot b \cdot (a+b)}. \end{aligned}$$

Vježba 213

Pojednostavnite: $\left(\frac{1}{a^2 - b^2} + \frac{1}{a^2 + b^2 + 2 \cdot a \cdot b}\right) : \frac{4 \cdot a \cdot b}{a^2 - b^2}$.

Rezultat: $\frac{1}{2 \cdot b \cdot (a+b)}$.

Zadatak 214 (Zaljubljena ☺, gimnazija)

Pojednostavnite: $\frac{a^{-1}}{b^{-2}} \cdot \left[\left(\frac{a^2}{b^2} + \frac{b}{a}\right) : \left(\frac{a}{b^2} - \frac{1}{b} + \frac{1}{a}\right)\right] : \frac{(a-b)^2 + 4 \cdot a \cdot b}{1 + \frac{a}{b}}$.

Rješenje 214

Ponovimo!

$$a^{-n} = \frac{1}{a^n}, \quad a^3 + b^3 = (a+b) \cdot (a^2 - a \cdot b + b^2), \quad (a-b)^2 = a^2 - 2 \cdot a \cdot b + b^2.$$

$$(a+b)^2 = a^2 + 2 \cdot a \cdot b + b^2.$$

$$\begin{aligned} & \frac{a^{-1}}{b^{-2}} \cdot \left[\left(\frac{a^2}{b^2} + \frac{b}{a}\right) : \left(\frac{a}{b^2} - \frac{1}{b} + \frac{1}{a}\right)\right] : \frac{(a-b)^2 + 4 \cdot a \cdot b}{1 + \frac{a}{b}} = \\ & = \frac{b^2}{a} \cdot \left[\frac{a^3 + b^3}{a \cdot b^2} : \frac{a^2 - a \cdot b + b^2}{a \cdot b^2}\right] \cdot \frac{a^2 - 2 \cdot a \cdot b + b^2 + 4 \cdot a \cdot b}{\frac{b+a}{b}} = \\ & = \frac{b^2}{a} \cdot \left[\frac{(a+b) \cdot (a^2 - a \cdot b + b^2)}{a \cdot b^2} \cdot \frac{a \cdot b^2}{a^2 - a \cdot b + b^2}\right] : \frac{a^2 + 2 \cdot a \cdot b + b^2}{\frac{a+b}{b}} = \\ & = \frac{b^2}{a} \cdot \left[\frac{(a+b) \cdot (a^2 - a \cdot b + b^2)}{a \cdot b^2} \cdot \frac{a \cdot b^2}{a^2 - a \cdot b + b^2}\right] : \frac{(a+b)^2}{\frac{a+b}{b}} = \\ & = \frac{b^2}{a} \cdot (a+b) : \frac{b \cdot (a+b)^2}{a+b} = \frac{b^2}{a} \cdot (a+b) \cdot \frac{a+b}{b \cdot (a+b)^2} = \frac{b^2}{a} \cdot \frac{(a+b)^2}{b \cdot (a+b)^2} = \frac{b^2}{a} \cdot \frac{(a+b)^2}{b \cdot (a+b)^2} = \\ & = \frac{b^2}{a \cdot b} = \frac{b^2}{a \cdot b} = \frac{b}{a}. \end{aligned}$$

Vježba 214

Pojednostavnite: $\left[\left(\frac{a^2}{b^2} + \frac{b}{a}\right) : \left(\frac{a}{b^2} - \frac{1}{b} + \frac{1}{a}\right)\right] \cdot \frac{a^{-1}}{b^{-2}} : \frac{(a-b)^2 + 4 \cdot a \cdot b}{a+b} \cdot b$.

Rezultat: $\frac{b}{a}$.

Zadatak 215 (Mario, srednja škola)

Nađi x tako da vrijedi: $a^2 \cdot a^x = a^7$.

Rješenje 215

Ponovimo!

$$a^n \cdot a^m = a^{n+m}, \quad a^{f(x)} = a^{g(x)} \Rightarrow f(x) = g(x).$$

$$a^2 \cdot a^x = a^7 \Rightarrow a^{2+x} = a^7 \Rightarrow 2+x=7 \Rightarrow x=7-2 \Rightarrow x=5.$$

Vježba 215

Nađi x tako da vrijedi: $a^3 \cdot a^x = a^8$.

Rezultat: $x = 5$.

Zadatak 216 (Mario, srednja škola)

Pojednostavnite: $\left((x^2)^3\right)^a \cdot \left((x^{-a})^{-1}\right)^2 : \left((x^{-1})^{-2}\right)^a$.

Rješenje 216

Ponovimo!

$$\left(a^n\right)^m = a^{n \cdot m}, \quad a^n \cdot a^m = a^{n+m}, \quad a^n : a^m = a^{n-m}.$$

$$\begin{aligned} \left((x^2)^3\right)^a \cdot \left((x^{-a})^{-1}\right)^2 : \left((x^{-1})^{-2}\right)^a &= (x^6)^a \cdot (x^a)^2 : (x^2)^a = \\ &= x^{6 \cdot a} \cdot x^{2 \cdot a} : x^{2 \cdot a} = x^{6 \cdot a + 2 \cdot a} : x^{2 \cdot a} = x^{8 \cdot a} : x^{2 \cdot a} = x^{8 \cdot a - 2 \cdot a} = x^{6 \cdot a}. \end{aligned}$$

Vježba 216

Pojednostavnite: $\left((x^3)^2\right)^a \cdot \left((x^{-1})^{-a}\right)^2 : \left((x^{-2})^{-1}\right)^a$.

Rezultat: $x^{6 \cdot a}$.

Zadatak 217 (Mario, srednja škola)

Pojednostavnite: $\frac{1}{a + \sqrt{a^2 - b}} + \frac{1}{a - \sqrt{a^2 - b}}$.

Rješenje 217

Ponovimo!

$$a^2 - b^2 = (a-b) \cdot (a+b), \quad (\sqrt{a})^2 = a.$$

$$\begin{aligned} \frac{1}{a + \sqrt{a^2 - b}} + \frac{1}{a - \sqrt{a^2 - b}} &= \frac{a - \sqrt{a^2 - b} + a + \sqrt{a^2 - b}}{\left(a + \sqrt{a^2 - b}\right) \cdot \left(a - \sqrt{a^2 - b}\right)} = \frac{a - \sqrt{a^2 - b} + a + \sqrt{a^2 - b}}{\left(a + \sqrt{a^2 - b}\right) \cdot \left(a - \sqrt{a^2 - b}\right)} = \\ &= \frac{2 \cdot a}{a^2 - \left(\sqrt{a^2 - b}\right)^2} = \frac{2 \cdot a}{a^2 - (a^2 - b)} = \frac{2 \cdot a}{a^2 - a^2 + b} = \frac{2 \cdot a}{a^2 - a^2 + b} = \frac{2 \cdot a}{b} = 2 \cdot \frac{a}{b}. \end{aligned}$$

Vježba 217

Pojednostavnite: $\frac{1}{\sqrt{a} + \sqrt{a-b}} + \frac{1}{\sqrt{a} - \sqrt{a-b}}$.

Rezultat: $2 \cdot \frac{\sqrt{a}}{b}$.

Zadatak 218 (Ivana, srednja škola)

Izračunaj: $\frac{x^2}{x^2 - x \cdot y} + \frac{y^2}{x \cdot y - y^2} - \frac{2 \cdot x}{x - y}$.

Rješenje 218

$$\begin{aligned} \frac{x^2}{x^2 - x \cdot y} + \frac{y^2}{x \cdot y - y^2} - \frac{2 \cdot x}{x - y} &= \frac{x^2}{x \cdot (x - y)} + \frac{y^2}{y \cdot (x - y)} - \frac{2 \cdot x}{x - y} = \frac{x^2}{x \cdot (x - y)} + \frac{y^2}{y \cdot (x - y)} - \frac{2 \cdot x}{x - y} = \\ &= \frac{x}{x - y} + \frac{y}{x - y} - \frac{2 \cdot x}{x - y} = \frac{x + y - 2 \cdot x}{x - y} = \frac{y - x}{x - y} = \frac{-(x - y)}{x - y} = \frac{-(x - y)}{x - y} = -1. \end{aligned}$$

Vježba 218

Izračunaj: $\frac{x^2}{x^2 - x \cdot y} + \frac{y^2}{x \cdot y - y^2} - \frac{2 \cdot y}{x - y}$.

Rezultat: 1.

Zadatak 219 (Matko, srednja škola)

Racionaliziraj nazivnik razlomka: $\frac{1}{\sqrt[3]{2}}$.

Rješenje 219

Ponovimo!

$$n\sqrt[n]{a} \cdot n\sqrt[n]{b} = n\sqrt[n]{a \cdot b}, \quad a^1 = a, \quad a^n \cdot a^m = a^{n+m}, \quad (n\sqrt[n]{a})^n = n\sqrt[n]{a^n} = a.$$

$$\frac{1}{\sqrt[3]{2}} = \frac{1}{\sqrt[3]{2}} \cdot \frac{\sqrt[3]{2^2}}{\sqrt[3]{2^2}} = \frac{\sqrt[3]{2^2}}{\sqrt[3]{2 \cdot 2^2}} = \frac{\sqrt[3]{2^2}}{\sqrt[3]{2^1 \cdot 2^2}} = \frac{\sqrt[3]{2^2}}{\sqrt[3]{2^3}} = \frac{\sqrt[3]{4}}{2} = \frac{1}{2} \cdot \sqrt[3]{4}.$$

Vježba 219

Racionaliziraj nazivnik razlomka: $\frac{1}{\sqrt[3]{5}}$.

Rezultat: $\frac{1}{5} \cdot \sqrt[3]{25}$.

Zadatak 220 (Matko, srednja škola)

Racionaliziraj nazivnik razlomka: $\frac{8}{\sqrt[4]{64}}$.

Rješenje 220

Ponovimo!

$$n \cdot m \sqrt[n]{a^{n \cdot p}} = m \sqrt[n]{a^p}, \quad a^n \cdot a^m = a^{n+m}, \quad a^1 = a, \quad n\sqrt[n]{a^n \cdot b} = a \cdot n\sqrt[n]{b}.$$

$$(\sqrt[n]{a})^n = \sqrt[n]{a^n} = a.$$

$$\begin{aligned} \frac{8}{\sqrt[4]{64}} &= \frac{8}{\sqrt[4]{2^6}} = \left[\begin{array}{l} \text{kratimo eksponent korijena} \\ \text{i eksponent radikanda sa 2} \end{array} \right] = \frac{8}{\sqrt{2^3}} = \frac{8}{\sqrt{2^2 \cdot 2^1}} = \frac{8}{\sqrt{2^2 \cdot 2}} = \frac{8}{\sqrt{2^2} \cdot \sqrt{2}} = \\ &= \frac{8}{2 \cdot \sqrt{2}} = \frac{8}{2 \cdot \sqrt{2}} = \frac{4}{\sqrt{2}} = \frac{4}{\sqrt{2}} \cdot \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{2}} = \frac{4 \cdot \sqrt{2}}{(\sqrt{2})^2} = \frac{4 \cdot \sqrt{2}}{2} = \frac{4 \cdot \sqrt{2}}{2} = 2 \cdot \sqrt{2}. \end{aligned}$$

Vježba 220

Racionaliziraj nazivnik razlomka: $\frac{4}{\sqrt[4]{64}}$.

Rezultat: $\sqrt{2}$.